

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
โดยกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งระบบ

โดย : นายขวัญเรือน แสบงบาล
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

ปีที่ทำการวิจัย : พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔๑๘ หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อสร้างและพัฒนาคู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๒) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ๓) เพื่อเปรียบเทียบความรู้การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ก่อนและหลังการได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๔) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ก่อนและหลังการได้รับ การนิเทศและใช้คู่มือ ปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๕) เพื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูผู้สอน ก่อนและหลัง การได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ๖) เพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจของครูผู้สอนก่อนและหลังการได้รับการนิเทศ และใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๗) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังการได้รับ การนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๘) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในด้านการบริหารจัดการ การ จัดการเรียนการสอน และคุณภาพนักเรียน หลังการได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๙) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีต่อโครงการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

การวิจัยนี้ดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๖๒ กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ จำนวน ๗ โรงเรียนที่ได้จากการเลือกแบบ เຈຈຈ (Purposive sampling) โดยประกาศรับสมัครโรงเรียน และคัดเลือกโรงเรียนจากอำเภอ ทั้ง ๔ อำเภอ อำเภอละ ๑ โรงเรียน โดยพิจารณาจากขนาดโรงเรียนจำนวนครูผู้สอนและความ มุ่งมั่นของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน ๗ คน ครูผู้สอนทุกคน รวม ๕๘ คน นักเรียนทุกคนรวม ๘๕๐ คนและผู้ปกครองนักเรียนรวม

๒๒๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย๑) คู่มือปฏิบัติการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ๒) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบทดสอบสอบถามความรู้การ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แบบประเมินการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แบบประเมินคุณภาพคู่มือปฏิบัติการแบบประเมิน พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ แบบสอบถามขวัญและ กำลังใจ และแบบสอบถามความพึงพอใจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ Match - paired t-test และการบรรยายผล การประเมินเชิงคุณภาพ

ดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมชี้แจงผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ นิเทศโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจและร่วมวางแผนในการดำเนินงานตามโครงการวิจัย ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม และรูปแบบการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่าง สร้างสรรค์ที่เกิดจากการระดมสมองในการพัฒนาองค์กร (Appreciation – Influence – Control : AIC) ผู้เข้าร่วมอบรมประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนทุกคน ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๔ ครั้ง และนิเทศติดตาม โดยบุคลากรกลุ่มดังกล่าว ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา ของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายของการพัฒนา ร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะ และรับทราบผลการประเมินในการจัดการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า :-

๑. คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา เป็นคู่มือที่มีคุณภาพทั้ง ๖ เล่ม ได้ผ่านการตรวจแก้ไข ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

๒. คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสม มีคุณภาพและมีประโยชน์ในระดับมาก จากการประเมินของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่นำไปใช้ ทั้ง ๖ เล่ม ได้แก่ ๑) การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ๒) สภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา ๓) มาตรฐานการศึกษา ๔) แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ๕) วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ๖) รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

๓. ความรู้การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน หลังได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ และใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หลังได้รับการนิเทศ และใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ และใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

๕. พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูผู้สอน หลังได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับปฏิบัติค่อนข้างบ่อย และสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ และใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้ง ๔ ด้าน

๖. ครูผู้สอนมีขวัญและกำลังใจในการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หลังได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมในระดับเห็นด้วยและสูงกว่า ก่อนได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๗. มาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของนักเรียนทั้ง ๗ โรงเรียน หลังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยสรุปอยู่ในคุณภาพระดับดี

๘. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโรงเรียนในด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพนักเรียน หลังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการนิเทศและใช้คู่มือปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวม และรายด้านทั้ง ๓ ด้าน

๙. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความพึงพอใจต่อโครงการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยรวมในระดับมาก